

(Време, 26. 4. 2012)

Половином априла, редакција "Нове српске политичке мисли" (НСПМ) објавила је документ на ком је, како је саопштено, уредништво радило дуже време. Реч је о "Иницијативи за спас Србије", документу за који је уредништво изразило наду да ће га нека од изборних листа на долазећим парламентарним изборима прихватити као властиту платформу. Нешто касније, иза ове иницијативе стала је листа "Ниједан од понуђених одговора" (НОПО). О двадесет тачака "Иницијативе за спас Србије" до сада је било много речи у јавном простору. Међутим, нарочито је занимљива тачка 18. која позива на забрану хомосексуалне пропаганде и промоције међу малолетним лицима. Овом тачком, НСПМ, а са њима и НОПО, јасно су изразили свој став о хомосексуалности и проблемима ЛГБТ особа у Србији. Ових дана, Геј-стрејт алијанса (ГСА) спроводи истраживање о ставовима политичких партија и председничких кандидата према ЛГБТ популацији. Већина политичких партија свој став изражава прилично паушално, задржавајући се на констатацији да сви грађани треба да буду једнаки и да ничија безбедност не сме да буде угрожена. У Демократској странци рекли су да су њима сви грађани једнаки и да ће им борба против дискриминације бити основно начело и у кампањи: "И свих претходних година борили смо се за сваког грађанина Србије. Направили смо велике кораке у борби против дискриминације – донели смо Закон о забрани дискриминације, установили институт повереника за равноправност", навели су у ДС-у. У Српској напредној странци нису се озбиљно бавили дискриминацијом геј популације, али су кратко одговорили да се баве проблемима који погађају све грађане. Истраживање ГСА показало је да ЛГБТ популација има највеће поверење у Либерално демократску партију, која уједно и пружа најотворенију подршку борби за ЛГБТ права. Марко Караџић из ЛДП-а изјавио је недавно да у оквиру ове партије постоји комесаријат који се бави заштитом људских права и борбом против дискриминације: "Превенција, едукација и санкција су три основна елемента у борби против дискриминације и насиља над ЛГБТ мањином. За ЛДП су сви грађани једнаки, без обзира на лична својства", наводи Караџић.

У Уједињеним регионима Србије рекли су да грађане не деле на геј и оне који то нису, али да сви треба да имају једнака права, док је Драган Марковић Палма из Јединствене Србије, очекивано, изјавио: "Хомосексуалци ме уопште не интересују. Изборна кампања је у току."

ПРАВО И КАКО ГА СТЕЋИ: Такође очекивано, с обзиром на то да је реч превасходно о редакцији часописа "за политичку теорију и друштвена истраживања", па тек онда о листи која ће се кандидовати на парламентарним изборима, НСПМ је свом ставу дао и теоријски оквир.

[Најновији број часописа "Нова српска политичка мисао" тематски је насловљен "Политика \(хomo\)сексуалности"](#)

. У уводнику новог броја "Нове српске политичке мисли" стоји да ће читалац у њему наићи на текстове Слободана Антонића, Душана Маљковића, Петра Анђелковића, Марија Калика, Слободана Јанковића и Владимира Димитријевића, који су писани "са амбицијом да се систематично изложи једно становиште или један поглед на проблем": "Верујемо да је плурализам ових становишта и погледа важна врлина овог нашег тематског блока – врлина која је данас генерално, а поготово по овом питању, доста ретка чак и у академским публикацијама, те смо зато у Уредништву "Нове српске политичке мисли" на њу нарочито поносни."

С обзиром на то да тачка 18 "Иницијативе за спас Србије" тражи забрану "хомосексуалне пропаганде и промоције", јасно је да уредништво НСПМ-а сматра хомосексуалност штетном, бар за малолетна лица. Зато не би било лоше размотрити аргументе из текстова најновијег темата НСПМ-а и указати на неке њихове слабости. Темат отвара рад Слободана Антонића "Геј покрет и борба за признатост" у ком аутор полази од тога да је агресија према ЛГБТ особама често предмет расправа и критика, док је нетолеранција коју показују поједини геј активисти слабо истражен феномен. Отуда је Антонићев рад заправо истраживање узрока агресије која долази из редова ЛГБТ покрета. Закључак до ког долази јесте да корени агресивности појединих геј активиста леже у томе што "они заиста верују да су им одређена права ускраћена – попут права на брак или права на усвајање деце – због чега осећају искрену љутњу и повређеност". Даље, Антонић прелази на испитивање да ли су права ЛГБТ особа тиме што им је онемогућено ступање у брак и усвајање деце – заиста угрожена. Ако брак схватимо само као уговор између двоје људи, ограничавање тог права на разнополне парове јесте дискриминација, каже Антонић. Међутим, он сматра да брак треба сагледати у другој димензији коју означава као *истинску*. Укратко, постоји читав корпус права која је могуће добити само ако се испуне одређени услови. Као примере, он наводи да је за бирачко право неопходно стећи држављанство, док је за остварење права на студирање неопходно завршити средњу школу. Слично томе, услов за право на брак јесте проналажење партнера супротног пола, из чега по Антонићу произилази да ЛГБТ особе нису дискриминисане.

Мањкавост овакве поставке јесте у томе што, код права која подразумевају испуњење услова да би била остварена, закон предвиђа процедуру за испуњење тих услова. Другим речима, постоји јасно прецизирана процедура добијања држављанства, а са њим и могућност изласка на биралиште. Исто тако, образовни систем регулише процедуру стицања дипломе средње школе која са собом повлачи могућност студирања. Проналажење партнера, међутим, условљено је, не процедуром, већ сексуалном

привлачношћу, односно природном склоношћу ка особама супротног или истог пола. Како би изгледала процедура уз помоћ које би особа хомосексуалне оријентације дошла до партнера супротног пола, тешко је замислити. Антонић би могао донекле да се одбрани од овога, пошто као друге примере права за које постоје услови остварења, наводи право на старачки дом или јаслице. Право на обе институције остварује се са одређеним узрастом, што ће рећи, природним својством. Међутим, и старачки домови и јаслице јесу права која служе томе да одговоре на одређене потребе грађана, узроковане природом. Тамо где природна, урођена својства спречавају грађане да нека права остваре, ускоче друштво. Отуд рампе за инвалиде које особама које се отежано крећу олакшавају приступ објектима, отуд уџбеници на Брајевом писму и разни други примери људске тежње да омогући једнакост у правима без обзира на различите природне условљености и могућности.

СТАЊЕ И ОБЛИК: Допринос негирању стварне дискриминације ЛГБТ особа даје и аутор Петар Анђелковић у раду "Политизација полних склоности и њене последице". Његови аргументи су, међутим, готово у потпуности обориви с обзиром на оно што се дешава у реалности. Анђелковић почиње разликовањем личних и друштвених слобода и права, стављајући примедбу на рачун геј активиста који своје личне слободе покушавају да претворе у друштвене, а онда јавну критику таквог деловања проглашавају за напад на лично опредељење. "Све док појединац те ствари држи у домену приватности, јавност нема право да процењује његове склоности, а свако кршење тог правила јесте кршење закона", каже Анђелковић, превиђајући да хетеросексуални појединци своје личне склоности ретко кад задржавају у домену приватности. Напротив, врло су склони држању за руке, љубљењу у јавности, а прослава склапања брака, у народу познатија као свадба, по својој суштини је врло бучна и приметна, чак и из веће удаљености. Анђелковић наставља констатацијом да практиковање личних склоности често може да буде противречно стандардима пристојности и укуса друштвене већине, те да изношењем из сфере приватности облика понашања које јавност сматра скаредним или бизарним, појединац себе чини објектом јавне процене, критике и поруге. Све изнето, у суштини је тачно. У корену оваквог аргумента лежи једна комична забуна на релацији јавност-ЛГБТ активисти. Залажући се за јавно показивање својих склоности, ЛГБТ активисти не траже за себе ништа више од онога што спада у широко распрострањене облике понашања хетеросексуалне већине. Дакле, враћамо се на држање за руке и цмакање у парку. Није реткост, међутим, да део противника ЛГБТ активизма, под јавном демонстрацијом хомосексуалности сматра сексуалне односе на јавним местима. Али, то је скаредно и бизарно и у случају хетеросексуалаца, те је нејасно откуд овакво виђење.

Након низа стандардних традиционалистичких аргумената против истополних бракова и усвајања деце (држава брак регулише да би се друштво репродуковало, а не зато што свако има право на љубав, док су деца у истополним заједницама хендикепирана јер су осуђена на живот без мајке или на живот без оца), Анђелковић долази до чудног закључка да "хомосексуалност није *стање*, већ *облик понашања*", а понашање за собом

Пише: Јована Глигоријевић
четвртак, 26 април 2012 18:43

повлачи етичке последице унутар друштва, нарочито ако је јавно. То би значило да ни хетеросексуалност није стање, већ облик понашања. Превести ствари на овај терен било би врло zgodно, јер се онда може прећи на дискусију о облицима понашања које је углавном могуће кориговати, санкционисати или промовисати. Анђелковић покушава да преведе ствари на терен облика понашања, да би могао да оперише са појмовима нормалног и ненормалног, међутим, почетна тачка напросто не стоји. Сексуална оријентација, каква год била, није облик понашања. Чињеница је да особа може да проведе живот, а да сопствену сексуалност никада и никако не испољи, иако је сексуално оријентисана било ка супротном, било ка истом полу.

Политиком сексуалности у новом броју "Нове српске политичке мисли" баве се још три ауторска рада. Душан Маљковић из Центра за квир студије из Београда, представља критику "идеологије хомосексуалности" са позиције левице, која одбацује брак као превазиђену друштвену институцију, па самим тим и залагање за геј бракове означава као залагање за једну репресивну, патријархалну институцију која гуши индивидуализам. Марио Калик са Факултета за културу и медије у Београду, полази од претпоставке да је хомосексуалност неморална јер је таква са становишта Кантове филозофије морала: када би универзално важила, свет би био осуђен на пропаст, те стога, каже Калик, хетеросексуалност мора остати темељна и доминантна сексуална оријентација. Грешка је овде појмовне природе. Нико, наиме, у ЛГБТ покрету, не тражи изједначавање сексуалних оријентација, него изједначавање права људи различитих оријентација. Изједначавање оријентација значило би, на пример, захтев да постоје прописане квоте хомосексуалних и хетеросексуалних оријентација, а такав захтев био би, у најмању руку, будаласт. Те ствари регулише природа, а према њој, хетеросексуалност је још увек далеко најдоминантнија сексуална оријентација. У том смислу, дискутабилно је шта уопште значи она "хомосексуална пропаганда" са почетка приче. Наиме, ако огромна хетеросексуална већина не успева да "промовише" своју оријентацију упркос свему што у овом друштву говори у прилог томе да је она "пожељнија", "нормалнија", "моралнија", па у овом друштву ипак постоје ЛГБТ особе, није баш замислииво како би могао да се одигра исти процес у обрнутом смеру.

КРАТКИ ПОСТУПАК: Да нема последњег рада у делу часописа који теоријски разматра политику или идеологију ЛГБТ покрета, нови број НСПМ-а би још и могао да прође као један критички осврт на геј активизам. Међутим, рад Слободана Јанковића "О хомосексуалности, педофилији и Закону о забрани дискриминације" сврстава хомосексуалност у патологију и менталне поремећаје, уз отворену намеру да је изједначи са педофилијом. Тај рад читавом броју даје потпуно другачији контекст, онај у ком у воду пада свака стварна намера да се проблем размотри хладно и теоријски, свдећи хомосексуалност на тачку 18 "Иницијативе за спас Србије" која каже: забранити.